

Heroldo de HEL

N-ro 101 februaro 2005

HOKKAJDA ESPERANTO-LIGO

ĉe HOŜIDA Aĉuŝi

Mijanomori 2-18-18, TOMAKOMAI

053-0844 JAPANIO

北海道エスペラント連盟

〒053-0844

苫小牧市宮の森2丁目18-18 星田 淳方

E n h a v o / 目 次

- Kovrilpaĝo, Enhavo: 表紙・目次 P. 1
- Saluto ĉe Novjaro 2005 P. 2
- 2005年の新年おめでとうございます。
- HEL運動方針 (大会で説明、承認されたもの)
- UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO EN ĈINIO (PEKINO), MIA IAMA(?) HEJMLOKO
ふるさと? 中国 (北京) での世界エスペラント大会 (星田)
Esp 文・日文 対訳 P. 4
- Oni kantas bardajn kantojn super Amuro (M. E. Korĉmarjov) P. 7
- 大会での Rusaj S-inoj の報告の原文
- KIEL ONI EKLOĜIS FORAN ORIENTON DUM FINO DE LA DEKSEPA KAJ KOMEMCE DE
LA DEKNAŬA JARCENTOJ (S-ino Ludmila ABISOVA) P. 9
- KUTIMOJ KAJ CEREMONIOJ DE ORIENTAJ SLAVOJ (S-ino Galina KONEVA) P. 13
- Esperantistaj Tombogardantoj: エスペラントの墓守 (道新短歌) P. 16
- Danke ricevitaĵ - 受領郵便物 P. 17
- 第68回北海道エスペラント大会決算書 P. 18
- 委員会報告 P. 19
- 編集後記 P. 20

Saluto ĉe Novjaro 2005

Feliĉan Novjaron 2005!

Jen mia fuŝa parodio pri nia "Heroldo de HEL".

Post longa stagnado, sur dorna la voj',
minacis nin ondoj da baroj.
Sed venkis ni ilin kaj velas kun ĝoj',
— al novaj centnumeroj ekde la n-ro 101-a!

Ni, la estraro de HEL, atendas varman kunlaboron de ĉiuj gesamideanoj
en kaj ekster Hokkajdo.

Salutante plej samideane

HOŜIDA Acuŝi

Prezidanto de Hokkajda Esperanto-Ligo

2005年の新年おめでとうございます。

12月はじめ、ようやく100号を出せました。10月の大会での方針により「根本的な建て直し」に取りかかり、11月中旬に編集を終えて、12月4日の委員会で、今後札幌市民活動センターで印刷することとし、翌5日の10時から夕刻までの作業で、印刷・製本・発送を終わりました。従事したのは後藤義治、佐藤英治、星田淳の3人でした。準備さえできれば、この程度の作業でできることがわかりました。今後も都合つく方々のご協力をお願いします。

この号は100号に積み残したエスペラント文が多くなりました。日本語・エスペラントを問わず投稿を歓迎します。一応の原則として、かってよく言われた "per aŭ por aŭ pri - Esperanto", つまりエスペラント文なら内容自由、日本文なら Esp. にかかわるもの、にしたいと思います。

北海道エスペラント連盟機関誌担当 星田 淳

北海道エスペラント連盟活動方針(2004. 10. 30 連盟総会で承認)

昨年の大会で打ち出された方針は我々の組織の現実に対応した表現でした。

老いも若きも誠実に対応して会員増加をめざす。「第2の人生をエスペラントに」この状況は今もそのままのようです。「第2の人生を…」の人が増えてくる傾向は続いています。「会員増加」は、まだ十分な成果をあげていません。

*エスペラント運動の目的

百年前のブローニュ宣言にある通り、「中立の国際語エスペラントを使い、広める」こと。その意義についての文献は多いが、最近のものでは「プラハ宣言」が、向かうべき方向を整理して示しています。

*運動の現状

生まれつきエスペラントで育つ人(denaska esperantisto)はほとんどいませんから、この運動は当初から「少数派の運動」の性格があります。いつも学習者を増やしていかなければならない。

そうであればなお、エスペラントのもつ利点「中立、学習容易、世界の仲間とのつながり」が我々の活動によって示されねばならないが、その点はまだ不十分です。過去の経験を振り返ってみましょう。

*「外から見える」運動を

「なるほど、エスペラントではこんなことができるのか、役に立つんだ——」
と、上に述べたエスペラントの意義、利点が外部から見てわかりやすいような運動はどうやって出来るか。我々はエスペラントを何の目的にどう使ったか、点検しましょう。

*効果あった活動例

「アイヌ神謡集」の共同翻訳、発行

「空爆下のユーゴスラビアから」発行

いずれも単発の出版活動。マスコミにも広く報道され、効果がありました。

*今後の方向——姉妹都市との連携

姉妹都市のエスペランティストとの連携は市当局からの理解・援助も得やすく、長く続く可能性がある。この例は多いので、具体的に検討する価値があります。以上は外部への効果について考えたもの。次に定常的な活動について点検します。

*機関誌発行(Heroldo de HEL)

HEL内部向け、HEL外のエスペラント組織向け、外部団体、マスコミ向けの連携、広報の効果がある。

現在の発行状況は不安定で昨年(2003)の大会後6回出るはずが2回のみ。3回目がN-ro 100になるが現在内容をほぼ確認。会員に対する基本的サービスを欠いているので、根本的な建て直しを行います。それまでは事務局通信が組織連絡の点を補っています。(*1)

*新年講習(新年会)、5月合宿

内容はその都度若干の変化がある。新人向け、中等講習、検定試験が行われているが、何が参加者にとって魅力か、考えよう。(*2)

*入門講習、展示会

現在定期的に開いているのは札幌、苫小牧、EPAだが、ほかのところも可能性を検討したい。効果的な募集方法を研究しよう。

*北海道大会

大会は外部に対しても我々がエスペラントで何をしているかを見てもらうチャンスだが、近年は参加者、内容ともに不十分は感じを受ける。

みな参加したくなるような楽しい催しは作れないか。HELの活動は会員にどう見えているか、会員はHELになにを期待しているか——アンケートや話し合いを行います。

*ウラジオとの交流

順調に進んでいるようだが、ウラジオ工大での研究発表への日本側エスペランティストからの発表が北海道だけになっているのは残念。ISAE日本支部には去年の状況を報告してあるが、「エスペラントで発表できる場があるのはすばらしい」と評価してくれるほかにめぼしい反応は見えていない。今年の rusaj sinjorinoj には、こちら側の女性団体と接触の機会はあるか。

*日本エスペラント運動百周年、2007横浜UKに向けて

他の地域では講習会、講演会、展示など何でも百周年記念事業に入れている。今のところ北海道からはない。横浜UKに向け文通相手の参加、北海道訪問の実現を考えておこう。2007年北海道で出来ることはないか。

*1988年の日本大会(札幌)からもう16年、北海道への日本大会も考えられる頃です。考えておきましょう。(*3)

*「組織」は「個人」の考えを育て実現を助けるものだと思います。エスペラントを始めたとき、これで何をしよう(どう使おう)と思ったか。思い通りに使えたか。うまく行かなかったか。実現できてないなら、どうしたらいいか、相談してください。一緒に考えましょう。

(追記) (*1)2004.12.4, N-ro 100 発行、(*2) (2005年は休止)

(*3)2007年日本大会はどうか、とKKKから打診がありました。

Ofte mi estis embarasita de tiaj demandoj: "Kie estas via hejmloko?" Tute apartaj estas la lokoj de naskiĝo, eniro al kaj kursofino de elementa lernejo miaokaze. Se "hejmloko" estu la loko de karaj memoroj de kunvivado kun la gepatroj kaj gefratoj, tio estas la ĉina urbo, kie mi estis ĝis 11-jara aĝo. Tio estas Zhangjiakou (Ĝangĵakou), troviĝanta nordokcidente de Pekino ducent kilometrojn, tiam aparteninta al Ĉahar-Provinco de Ĉina Respubliko, kaj nun apartenanta al Hebei-Provinco de Ĉina Popola Respubliko.

Tamen, ĝi estas iasence perdita hejmloko por ni japanoj. Pro la malvenko de Japana Imperio en 1945 kaj sekvinta evakuo de ĉiuj japanoj, malaperis tiea japana socio. Troviĝas tie neniu, kiu parolus al mi pri miaj infanaj tagoj —, mi pensis.

Esperanto, la lingvo internacia, publikigita en Eŭropo, baldaŭ importiĝis en Japanion kaj Ĉinion preskaŭ samtempe. Fondiĝo de unua Esperanta organizo estis en 1906 Japanie, en 1909 Ĉinie.

La unua Universala Kongreso de Esperanto en Azio okazis la jaron 1965 en Tokio. En Ĉinio okazis la unua en 1986 post la trankviliĝo de la Kultura Revolucio, kaj la dua en 2004, ambaŭ en Pekino.

Ĉinaj studentoj povas akiri unuojn de fremdlingva studo per Esperanto. Radio Pekino dissendadas Esperantan Programon jam kvardek jarojn. Tio montras unikan pionirecon de ĉina movado pli progresinta ol la japana.

S-ro A, kiu loĝis najbare de mia familio iam en Zhangjiakou, fariĝis poste japanlingva instruisto kaj skribis al mi pri la sanĝiĝo ĉirkaŭ mia iama loĝejo.

En julia Pekino estis pli varmege ol en Hokkajdo. S-ro A atendis min en Pekina Flughaveno kaj akompanis min ĝis la hotelo per sama buso. Kvankam al mi mankas klara memoro pri li, pliaĝa ol mi kvar jarojn, bone memoras pri mi kaj miaj familianoj. Ni komencis reciproke konstati komunajn

ふるさと? 中国(北京)での
世界エスペラント大会

星田 淳

「おくには(出身地は)どちら?」
ときかれるたびにちょっととまどう私
だった。

出生地、小学校入学、卒業、皆場所が
違う。幼い日の思い出のあるところ、
となると、父母、きょうだいと一緒に
小学校5年までを過ごしたあの土地に
なる。北京の北西約二百キロ、
当時は中華民国察哈爾(チャハル)省、
今は中華人民共和国河北省の
張家口市である。

しかし、これは「失われた故郷」で
ある。半世紀前の日本の敗戦・引き揚
げによって日本人社会は消え失せた。
訪れても、昔のこと、こども時代のこ
とを話し合える人はいない。変わらぬ
山河の姿に昔を偲ぶだけだ、と私は考
えていた。

国際語エスペラントはヨーロッパで
発表されたが、その後程なく日本へも
中国へもほぼ同時に伝わっている。エ
スペラント団体ができたのも日本で19
06年、中国で1909年。

アジアで最初に世界エスペラント大会
を開いたのは一九七一年の東京だったが、
中国はしばらく続いた国内の混乱がお
さまった1986年の北京が最初で、今年
(2004年)が二度目になる。

大学の外国語の単位にエスペラントが
入っているし、
もう四十年続いている海外向けのエス
ペラント放送は、
日本より進んだ実績と言える。

張家口に住んでいたとき、隣の中国
人家族に四十年上の人がいた。彼(A
さんとしておく)はその後日本語の教
師になり、当時住んでいた福合街付近
の変化を知らせてくれた。

七月末の北京は北海道よりかなり暑
いが、Aさんは空港で待っていてれた。
同じバスでホテルへ。実は私は当時の
Aさんの記憶はぼやけているが、四歳
年長の違いか、彼は当時の私や両親、
きょうだいのこともよく覚えていた。
「あれは? これは?」と共通の記憶

memorojn.

Niaj memoroj koincidis pri du kantoj tiamaj. La unua estis Kanto de "Registaro Ĉinan", pupa registaro starigita de japana militista potenco. Ĝin kantis ankaŭ ni japanaj lernantoj mobilizite kun tieaj loĝantoj ĉinaj. La alia estis "Marŝo de orienta Azio" laŭ S-ro A. Mi memoras nur la melodion, sed ne la ĉinligvajn vortojn, kvankam mi ofte zumis ĝin. Li skribis parton de la teksto, kiu ŝajne diras, ke ĉinoj(tiamaj) rekonstruu la ŝtaton helpate de Japanio.

La komponisto de tiu kanto mortis en la Kultura Revolucio, li diris, sed laŭ dokumento li postvivis "la revolucion" kaj mortis en 1983. Tiujn du kantojn dum japana okupado oni devus ne kanti publike en Ĉinio, al mi ŝajnas.

S-ro A kaj mi havis tiel komunan memoron en zono okupata de japana armeo. Kiam mi vizitis mian iaman loĝejon en 1986, ĉirkaŭaj loĝanoj venis al mi kaj rakontis, ke estis ĉi tie hospitalo de japana kuracisto, ĉe tiu muro estis fronta pordego, k.a. Kvankam alinaciaj, ili estis miaj hejmlokanoj, kiuj memoras, ke mia familio loĝis tie.

Buntaj programeroj de la Universala Kongreso estis ĉefe por diskuti kiel ni konstruu nian estonton.

Jes, kompreneble, ĉar nia afero estas por estonta homaro.

Tamen, ĉi UK estis en la lando de Konfuceo. Laŭ lia instruo ni havis sancon

"Studi la malnovan por kompreni la novan", kiam ni vizitis Lugou-Ponton en duontaga ekskurso.

Ĝi estas konstruita antaŭ pli ol okcent jaroj kaj konata de la laŭdo de Marko Polo, ke ĝi estas "la plej bona ponto en la mondo". Ni japanoj devas ne forgesi, ke la Japan-Ĉina milito eksplodis ĉi tie. Mia familio devis tiam forlasi sian hejmon kaj rifuĝi pro la milito, do neniel povas forgesi tion.

Apud la ponto staras tabulo pri la ponto en la lingvoj ĉina kaj angla.

Ĝi klarigas pri historio, gravuraĵoj sur la ponto kaj simple pri Japan-Ĉina milito,

"Tio ne estas simpla kultura heredaĵo. 7-7-

を確かめる。

二人の記憶が大体一致したものに当時歌われた二つの歌があった。一つは「寮南政府の歌」。当時の日本軍部がデッチあげた傀儡政権に現地住民も、日本人小学生も動員されて政府発足の式典で歌った歌だ。もう一つは、メロディだけは私も覚えていたが「東亜行進曲」だったそうで、富士山からの風を受けて(日本の支援で?)国を興そう、とのことらしい。意味は知らずに時々口ずさんでいたのだったが。

「この作曲した人は文化大革命の時死にました」とAさん。対日協力者として追求されたのだろうか(台湾出身の音楽家江文也、記録では1983年死去)この二曲はどちらも今の中国では歌うのをはばかるべきものだろう。

Aさんと私の生きた場所は、中国の日本軍占領地域だったから、これが共通の記憶になっていた。1986年旧居あとへ行ったとき、付近の人たちが出てきて、「昔の日本人の医院のあとはこちら、元はここに門があった」と教えてくれた。国籍は違っても、昔の我々を知っていた「故郷の人たち」だったと言える。

世界大会の多彩なプログラムは大部分、これから我々が築いて行くべきものについての議論、大まかにいえば未来志向のものだった。エスペラントのあり方からして当然とは言える。だがここは孔子の国、エスペラント版の「論語」も出ていたが、「温故知新(古きをたづねて新らしきを知る)」の機会になったのは、半日遠足で芦溝橋へ行ったときだった。

八百年以上前に架けられ、マルコポーロもほめたたえた「世界一の橋」だが、日本人として忘れてならないのは、日中戦争はここで始まった、ということ。私のようにその戦争のため家を捨てて避難した者にとっては忘れられるはずがないのだが。

橋の手前の説明板に中国語と英語の文がある。歴史と、橋を飾る彫刻などについて述べ、日中戦争については最後に簡単に、

「単なる文化遺産ではない — 七・七

Afero okazis ĉi tie."

La aferon japanoj nomis "Afero de Lugou-Ponto", kiam japana kaj ĉina armeoj havis konflikton tie la 7-an de julio, 1937. Nun regas paco. Sur la monumentoj kaj gravuraĵoj ludas infanoj.

En proksima muzeo mi trovis journalon kun dato 26/majo/1937. Ĝi informas, "Ĉiunokte tremas Pekino pro pafado de kanonoj pro la milita manovrado de japana armeo. Disvastiĝas maltrankvilo inter la urbanoj. La konflikto okazis dum manovrado, kiu, do, daŭrinta pli ol monato.

Arbitraj agoj de alilandaj armeoj ofte kaŭzas malbonvenajn kiel oni nun vidas en Irako kaj Okinavo pri usonaj armeoj. Ankaŭ japanaj armeoj antaŭ 67 jaroj kondukis same. Tiam en Ĉinio ĉeloka negoco inter ambaŭ flankoj estis kondukantaj al paca solvo, sed en Japanio leviĝis voĉo "Punu arogantan Ĉinion" kaj Japana Registaro transiris Rubikonon por ĝenerala milito inter Japanio kaj Ĉinio.

Tio kondukis Japanion al milito kontraŭ la tuta mondo kaj fine al atombomboj kaj senkondiĉa kapitulaco.

Post la UK en Japanio oni demandis min, "Kia estis en Ĉinio pri Azia futbala matĉo?" Temas pri la tumulto ĉe la Japan-Ĉina matĉo. Postkongresa vojaĝgrupo de JEI atingis Pekinon en la sekva tago de la matĉo, sed la membroj rimarkis nenion. Kvankam mi interparolis kun multaj ĉinoj, neniam futbalo aperis en interparoloj.

Ĉu en Japanio oni multe atentis la aferon okazintan en unu angulo de dektri-miliona Pekino en miltricent-miliona Ĉinio? Ĉina samideano skribis al japana samideano kiel jene:

"Unue vi devas scii ke ĉinoj multe deziris gajni la pokalon ĉi foje, ĉar nia teamo fine havis ŝancon ludi hejme. Ankau mi televide vidis ke niaj subtenantoj faris neĝentilajn agojn pro malesperiĝo, sed kredis min, tia ago ne estas malica al via lando aŭ via popolo, la subtenantoj nur esprimis sian malĝojon kaj malesperiĝon, tio tute ne rilatas kun la du landoj kaj popoloj."

事変はここで起こった」とある。日本では「芦溝橋事件」という1937年(昭和12年)七月七日の、日中両軍の衝突のこと。今は平和。兩岸近くにある碑や彫刻には子供たちが登って遊んでいた。

近くの記念館に事件の年の五月末の新聞があった。

「日本軍の連夜の軍事演習で、砲声は北京を震わせ、市民の不安が広がっている」とある。事件は演習中に起こっているから、一ヵ月以上演習は続いていたわけだ。

外国軍隊が勝手なことをしていればろくなことにならないことは今のイラク、沖縄での米軍を見てもわかるが、半世紀前の日本軍の姿もそうだったのだ。このときは現地の交渉で「平和解決」の見込みが立っていたのに、日本国内で「暴支膺懲」(支那になめられるな、こらしめろ)の声が強まり、日本政府は全面戦争に踏み切ってしまった。

これが結局世界を相手とする戦争に発展し、原爆投下、無条件降伏になったのだが。

帰国後何度か、「アジアサッカーはどうだった？」ときかれた。あの試合の翌日北京へ着いた人にも聞いたが、全く何も気づかなかったとのこと。私も多くの中国人と話してきたが、全く話題に出なかった。

十三億人が住む国の、千三百万人の首都北京の一角であった事件が、日本ではだいたい大きく取り上げられたのだろうか。北京で会ったある中国人から手紙が来た。

「無礼な行動をした中国人サポーターがいたことは残念です。初めて中国で開いたこのスポーツ行事で、ぜひ中国チームに勝ってほしい、とは皆願っていました。負けたくやしさが、あんな行動になったのでしょうか、決して日本や日本人に対する敵意や憎悪からではない、と私は思います」

Ni opinias, ke se ĉiuj partoprenantoj kaj gastoj de Festivalo "Amuraj ondoj", kio estas maldelonge en Ĥabarovsk, volis eldiri sian arton kaj vivan komunan koncepton, ili citus vortojn de diplomulo de la festivalo, talenta bardo el Dalne Reĉensk Miĥail Matvejev. Tio-ĉi estis vortoj-Ni varmigu nun alian "Por tradicia festivalo" de Malproksim-Orientaj bardoj atmosfero de Boneco, afableco, mutuala atestimo estis tre karaktera!

Dum ĉiuj tri tagoj de festivalo, kio pasis en Ĥabarovska teritoria filharmonio kaj en palaco de kulturo de profesiaj unuigoj iu ne povis akuzi la publikon kaj kolegaron je malatento al siaj verkoj. La publiko en ambaŭ haloj aŭskultis kun la sama atento kaj honoran gaston el Moskvo-larĝen konatan komponiston kaj kantanton de bardaj kantoj Grigorij Gladkov kaj "stelon de loka nivelo"- Andreja Kuĥarevov, kaj aperintan je unua fojo sur sceno aŭtoron de mistika-dramaj kantoj Ĥabarovskanon Konstantin Kostevski, kaj ni volas diri plu, ke ĉi tiu tradicia festivalo estis absolute netradicia je sia enhavo.

La aŭtoroj kaj kantantoj mastris al publiko diversajn kantojn kaj diversajn alvenojn al sama ĝenro de barda gitara kanto. Tiamaniere Konstantin Kostevski nomis siajn kantojn "skulpturajn", kaj bone konata en Ĥabarovsk bardo Vitalij Korobov kantis partriizmajn(*1) kantojn, kantojn pri beleco de Amura Lando. Diplomantoj de la festivalo-bardgrupo el Vladiostok Universitato "preferis tradician lirikon" sed laŭreatino de la Festivalo Natalja Ŝtepa el komsomolsk-sur-Amuro kantis siajn proprajn kantojn skribitaj en tre neordinara filozofa maniero.

Kaj ni volas rimarki ke je ĉi-tiu fojo Ĥabarovskon alveturis multaj "gastoj kun gitaroj" el aliaj urboj kaj urbetoj de la malproksima Oriento. Kiel neniam en estinto, oni povas ekvidi je la Festivalo gastojn de "loka, malproksimorienta provinco; ĉi-tie ni rimarkas belegan dueton de patrino kaj filino Faraonovj el vilaĝo "Zuvety Iljiĉa" aŭ viran dueton el Tynda kreita per Ivan Derevenkin kaj Vladimir Sablin.

Grandan sukceson havis ankaŭ bardino el Birobidjano Olga Levkovskaja, kiu kantas siajn kantojn je stilo de "bard-rok". Sed inter talentaj gastoj ne malaperis "Reĝinoj" de Ĥabarovska gitara kanto - Marina Samarkina kaj Natalja Ŝtepa.

Du eliroj de Marina sur scenon por longa tempo altiris al si atenton

de ĉeestantoj en halo. Je unua fojo Marina montris al publiko siajn malnovajn kantojn sed multaj homoj aŭdis ŝin ankaŭ je unua fojo kaj, eble, ŝia frazo - "Dum mi ankoraŭ vivas mi volas esti fluganta" precize je ĉi tiu vespero iĝis proverbo inter bardoj, kaj, cetere, oni ne forgesos novajn kantojn de Marina, kiujn ŝi kantis en fina hala-koncerto kaj frazon de Natarja Ŝtepa "Mia travivita vivo kontinuas vivi en vi", ni opiniu, ankaŭ oni ne forgesos.

Altan reputacion de Ĥabarovska bard-klubo pruvis je ĉiuj koncertoj talenta kantanto de humoraj kantoj Nikolaj Konev kaj maldelonge kreita dueto - Sergej Isajev kaj Mark Asejev.

Tamen ĉiamaj rivaloj de Ĥabarovskanoj je lukto por kultura dominado sur tero de malproksima Oriento - Vladiostokanoj kaj ĉi-tie ne faligis sian altan reputacion — tion ĉi pruvis du junaj bardoj Vadim Moskalenko kaj Denis Volkov kaj ankaŭ bard-grupo "Ŝlosilo". Sed ni revenos al Ĥabarovskaj gitaraj kantantoj ni devos rimarki brilantan familian grupon, formitan per gepatroj kaj gefiloj Izotov.

Certe ni estus tre naivaj se mi esperis ke veninta en sian naskurbon fama Rusa bardo, komponisto kaj aŭtoro de kantoj Grigorij Gladkov prenos parton en oficijala konkursa programo de la festivalo. Je sia koncerto (je dua Festivala vespero) li kantis por siaj samurbanoj individuale, ekster programo sed kiel ĉiuj partonprenantoj kantis "de tuta koro".

Multaj adorantoj de gitara kanto en Ĥabarovsk, ni opinias, memoros liajn vortojn - Malproksima Oriento estas pago de mia vivo". En sia parolado kun la publiko la ĉefurba gasto diris ke la moderna Ĥabarovsk estas absolute nova urbo por li tial, ke li estis forprenita el Ĥabarovsk de siaj gepatroj ankoraŭ je frua infaneco.

Sed ĉi-tiam li estas ne nur ĝoja al sia reveno en la naskurbon (li ekamis forte la straton Muravjeva-Amuruskogo kaj Amuran bulvardon), sed tamen fieras je Ĥabarovsk kiel vera Ĥabarovskano.

Kaj ĉi-tie, certe, ni devas nomi (ne nur pro afableco!) du gvidistojn, gvidantojn de ĉiuj tri konkursaj koncertoj, kiuj estis reĝisorino de koncertoj Elena Solovjova kaj konata Ĥabaroska gitara kantisto Jevgenij Suŝovejev. Ni povas diri absolute precize la sen ilia "konferanso" (*2) la festivalo perdis ne malgrandan parton de sia ĉarmo.

(*1) Supozeble "patriotismajn"

(*2) De rusa vorto kun signifo: sprita anoncanto (de programo)

KIEL ONI EKLOĜIS FORAN ORIENTON DUM FINO DE LA DEKSEPA

KAJ KOMENCE DE LA DEKNAŬA JARCENTOJ

Raportis S-ino Ludmila ABISOVA en la 68-a Hokkajda Kongreso de Esperanto

Ĝis la deksepa jarcento en la teritorio de Siberio kaj Fora Oriento loĝis idoj de ĉjurdjenanoj:goldoj, oroĉoj, udegeoj. Tiam ili estis kiel primitivaj -komunumaj popoloj. En la valoj de riveroj Usuri, Suĉan, sur bordo de Posjeta Golfo situis starloĝejoj de ĉasistoj kaj fiŝkaptistoj. Fine de la deksepa komence de la deksepa jarcento manĉjuroj efektivigis vicon de malplenigaj alkuroj al loka loĝantaro kaj preskaŭ neniigis ilin.

Ekposedo de Siberio kaj Fororiento en la deksepa jarcento kaj dum unua duono de la dekoda jarcento estas grava etapo en historio de nia lando. Unu el specifikecoj en ekposedo de Siberio kaj Fororiento estis foresto en tiuj teritorioj iu ajn ŝtata potenco.

La unuajn informojn pri suda parto de Fororiento Ruslando havis meze de la deksepa jarcento. Detale estis priskribata ne nur flaŭro kaj faŭno de tiu regiono, ĝiaj arbaraj kaj akvaj riĉaĵoj, sed ankaŭ nombriĝis ĉiuj loĝlokoj, atentigis ĝusta nombro de kulturata tero. Taĉmento sub gvido de O. Stepanov faris navigon laŭ rivero Usuri, atingis lagon Hanka.

De tiu tempo komenciĝis laŭgranda loĝigo de Fororiento per rusaj tertrapasantoj kaj kozakoj. Ili enloĝiĝis en tiuj lokoj, hakis tajgon, konstruis unuajn vojojn kaj vilaĝojn. Kutime kazakoj enloĝiĝis surborde de riveroj. Ĝuste ili dufoje starigis en la sama loko ŝtonajn fostojn, atestantajn pri aparteno de tiu regiono al Rusio.

Kiam oni kontraktis la Ajgunan Pakton(1858) la limoj de Rusio finfine estis difinitaj. Rusio oficiale ricevis ĉeamuran regionon, antaŭ ducent estintan nian kaj Primorje, neniam pli frue apartenintan al Ĉinio.

De tiu tempo konenciĝis transloĝigo al tiu vasta regiono kamparanoj kaj kazakaroj. Tamen tranloĝiga afero, longe ne efektivigis. Registaro malofte ellimigis demensiojn de transloĝigo kaj formale ĝin stumulis, sed asignadoj por tio ne sufiĉis. Por gardi sudorientajn limojn de Rusio, oni enloĝigis kazakojn el Postbajkala regiono kaj el Siberio. Ili fondis tie ĉi malliberejojn kaj vintrotendarojn, inter kiuj plej famaj estis Albazino, Aĉanskiĵ, Kumarskiĵ... En la aktoj de sesdekaj jaroj menciĝis pri pli, ol tridek diversaj vilaĝoj: Pokrovskaja, Ustj-Argunskaja, Ignaŝina, loĝlokojn ekz. Vladivostoko, Turij Rog, Novgorodskaja ankaŭ fondis kazakoj.

En 1862 distrikton oni enloĝigis kamparanojn, malliberulojn, eksigitajn soldatojn, urbanojn.

Tute neordinara grupo de transloĝantoj iĝis homoj de malnova ortodoksa religio. Persekutitaj en patrolando pro siaj religiaj konvinkoj, ili por ĉiam forlasis naskajn lokojn, foriris profunde en tajgon, kaj loĝis tie laŭ siaj religiaj leĝoj. Ili estis tre laboremaj, tre bonaj mastroj kaj rapide alkutimiĝis al lokaj kondiĉoj.

Akso de tradicioj de homoj de malnova religio kaj instrumento por ilin gardi, estis libroj. Kiel plej senpreza ŝarĝo veturigis ili al rando de mondo ikonojn kaj librojn. Tiujn trezorojn oni transdonis de unua gento al la alia.

Aron de necesaj libroj kaj libroj por legado, eldonitajn ankoraŭ antaŭ skismo, havis ĉiu kamparana familio. Homoj de malnova religio estis ĝenerale ĉiuj sciavidaj. Tio estis ligita kun neceso konversacii diskutojn kun diversaj interpretoj de religio. Ilia formo de edukado al infanoj konservigis ĝis revolucio. Infanojn de unu aŭ kelkaj parencaj familioj kutime instruis maljunuloj aŭ maljunulinoj. Dum dudekaj — tridekaj jaroj de pasinta jarcento plimulto de sciavidaj homoj de malnova religio kaj gvidintoj de katedraloj estis kondamnitaj. Instruadi infanojn al sciavido, eĉ siajn, minacis al vivo.

En Fororiento homoj de malnova religio serĉis sian utopian landon Belovodje. Transloĝinte en Primorje, ili forlasis siajn vilagojn kaj foriris en plej profundajn lokojn de Uŝuria tajgo, kiam ĝenerala loĝantaaro de regiono komencis kreski. Ili alvenis tien el ĉiuj anguletoj de Rusio; el Uralo, el Postbajkalo, el Siberio, el Samara kaj Saratova gubernioj. Ilin allogis bonaj kondiĉoj, ebleco akiri felvarojn, sovaĝkreskajojn. Tie ĉi agis prokrasto de milita servo dum dek jaroj. En ĉi tiuj lokoj estas plena religia libero.

Onidiroj pri libera vivo en Primorje, pri riĉeco de ĝiaj teroj rapide vastiĝis, kaj per tutaj familioj alvenis tien homoj de malnova religio, loĝiĝis laŭ basenoj de riveroj Bikina kaj Imana. Ili fondis vilagojn Krasnij Jar (sur bordo de rivero Lefa), Halhindol, Vinogradovka, Novogordejevka, Varpahovka.

Sed fundamenta tavolo, de transmigrantoj meze de 19-a jarcento estis kamparanoj.

Malsato, termanko igis ilin forlasi de naskaj lokoj tutajn familiojn, kaj veni per malvarmaj ĉararoj, flosigi laŭ riveroj, navigi en varmegaj holdoj de ŝipoj tra sudaj maroj en nekonatan Fororionton. Estis malfacile aranĝi en novaj lokoj, enloĝigis en tajgaj distriktoj, situataj malproksime de ĉefaj vojoj. Ili ofte ricevis malbonajn terenojn, marĉigitajn, kovritajn de arb-aro. Por prilabori parcelon, fari ĝin taŭga por terkulturi, necesis kvin-ses jaroj, multaj kamparanoj perdis kuraĝon kaj mortis.

Nacia konsisto de loĝantaro de Primorje estis diversa. Tien alvenis rusoj el centraj regionoj de Rusio, Ukrainoj el Poltava, Mogilova gubernioj, estis forlasuloj pli okcidentaj regionoj de cara Rusio.

Estas interese rigardi sur mapon de Primorje, en kiu aperis novaj de lokoj, kien alvenis kamparanoj, por serĉi feliĉon. Por memoro pri sia estinta naskolando, venintoj el Astrahano nomis sian vilagon Astrahanka, el Poltava — Poltavka. Ĝis nun en Primorje ekzistas Vladimirovka, Ĉernigovka, Tarriĉanka.

Formado de loĝantaro de Primorje estis spontana. El centra Rusio kampar-

anoj atingis Foran Orienton dum du kaj duono da jaroj, haltigis survoje pro manko de mono.

Transloĝiga politiko de cara registaro estis subigita al interesoj de bienuloj kaj konstante hezitis inter neceso alkiutimigi al najbaraj landoj de Rusio kaj konservi multekostajn laborajn manojn en centra parto de Rusio.

En 1881 estis prezentita la leĝo pri transloĝigo de kamparanoj, ne havantaj terenojn. Bienulojn timigis perspektivo de konsiderinda refluo de kamparanoj el internaj regionoj de lando. Komenciĝis aktiva transloĝigo al Fora Oriento orientslavoj: ukrainoj, rusoj, belorusoj.

La plej multa parto de ili konsistis ukrainaj kamparanoj (ĉirkaŭ okdek kvin procentoj). Tio okazis pro tio, ke el Maldekstraborda Ukraino dum tiu tempo (sepdekaj - okdekaj de la jarcento) plifortigis kelkajn demografiajn procesojn (malmulterecon, troloĝatecon). Krome, natura kreskado de loĝantaro kaŭzis redukto de parceloj.

Ekzistis ankoraŭ unu kialo, laŭ kiu ukrainoj loĝigis en Primorje pli rapide ol rusaj kamparanoj. En Ukraino disvastiĝis subkorta terkulturo. Ukrainaj kamparanoj povis en ekstrema okazo vendi sian parcelon, domon kune kun mastrumoj, instrumentaron. Tiun monon, kiun profitis pro vendo kamparano uzis por konstrui domon en nova loko, por akiri mastrumojn. Tiu mono kutime sufiĉis. Krome, en 1883 estis malfermita mara ŝipalinio Odeso-Vladivostoko. Ukrainaj kamparanoj pli facile atingis Foran Orienton, ol aliaj.

Ekzemple marŝipe alvenis en 1883 ducent kvindek kvin familioj el Ĉernigova kaj dudek ok familioj el Siberio. Ili fondis 9 novajn loĝpunktojn. En 1884 estis transportita same 3 el Ĉernigova gubernio kaj same per mara vojo ankoraŭ 233 familioj kaj per tera vojo 49 familioj. Ili pasis tra Siberio parte fervoje kaj poste sur ĉevaloj kaj ankaŭ sur flosoj kaj ŝipoj laŭ riveroj ŝilka kaj Argunj.

Estas necese rimarki, ke en Primorje enloĝigis unuvice riĉaj kamparanaj familioj. Por ricevi permeson por transloĝigo ili estis devigitaj pagi ne pli, ol 60 rubloj. Krome transloĝigis tiuj familioj, kiuj havis ne malpli ol du-tri laboristojn - virojn. Tamen ankaŭ malriĉuloj transloĝigis. Ili unuigis kiel unu familio, kolektis necesajn sumojn kaj ankaŭ fforveturis.

Ili aranĝis en novaj lokoj longe. Por ekposedi teran parcelon, fari ĝin taŭga por kulturo, necesis ne malpli ol 4-5 jaroj. Dum tiuj jaroj, krom terkulturo, okupiĝis pri ĉasado, pri fiŝkaptado kaj pri multaj aliaj metioj. Ili lernis ĉi tie kolekti sovaĝkreskajojn, prilabori felvaron, tre valoris popolaj lertuloj - specialistoj - lignajistoj, tajloroj.

Ofte kamparanoj antaŭ ol komenci prilabori sian parcelon, dungigis al iliaj najbaroj en sama vilaĝo. Ili ne igis kamplaboristoj, ili havis eblecon profiti, por poste iĝi nur pri terkulturo.

Ofte ili dum tri aŭ kvar jaroj laboris en orejoj, kie samtempe kune kun ili laboris ĉinaj kaj koreaj laboristoj.

Kiaj estis rilatoj inter lokaj aborigenoj kaj enloĝintoj? Necesas rimarki,

ke por Rusio enloĝatigo de Fororiento ne estis aspiro al koloniado. Ekposedante novajn terojn, orientajslavoj unuigas ĉi tie kun loka loĝantaro, komencis kun ili komercajn kunligojn, bonajn, najbarajn rilatojn. Tiuj popoloj reciproke influis unu la alian, reciproke lernis viva en malfacilaj kondiĉoj de sovaĝa naturo.

Ek-de komenco aborigenoj akceptis subigon de Rusio, ili pagis tributon al rusa caro. Ili pagis tributon pere la speciala kolektanto, opiniis, ke pli bone pagi tributon al rusa caro, ol subigi al ĉinoj aŭ al koreoj.

Ekzemple estas unu interesa detalo. Delonge fiŝkaptado estis unu el plej profitaj okupoj. Ruĝaj fiŝoj plenigis ĉiujn grandajn riverojn kaj alfuantojn. Aborigenoj vendis fiŝon al kamparanoj por du rubloj por unu peco (longeco de unu fiŝo estis 50-60 centimetroj). Transmigrantoj komence ne uzis kiel nutraĵo la ruĝan kaviaron. Ili kuiris ĝin por nutri hundojn kaj porkojn. Poste ili aĉetis ruĝan kaviaron de aborigenoj po plenaj bareloj.

Poste fiŝkaptejo iĝis konstanta okupo por transloĝantoj, kiuj ekloĝis proksime de Ŝkotovo, Posjeto, Vladivostoko kaj en valoj de riveroj, enfluantaj en Japanan Maron.

Ĝis oktobra revolucio 1917 en Fororiento estis deficiito de virina loĝantaro. Tio problemo aperis tuj post aliĝo de regiono al Rusio. Gubernatoro de Primorja regiono montris, ke el novloĝintoj ĉirkaŭ sescent viroj ne povas havi mastrumon pro la manko de mastriroj en hejmoj. Tial ili ne povis okupiĝi pri agrikulturo, prepari manĝaĵojn, rigardi hejmon kaj brutaron. Pro tio kamparano neofte demandis de estraro permeson edziĝi al tiuj virinoj, kiuj jam ne povis esti patrino.

Deficiito de virinoj en Primorjeo determinis konduton de viroj. Ili edziĝis ne nur al junulinoj, kies aĝo estis dekkvin-deksep jaroj, sed al ĉiuj virinoj, eĉ al maljunaj, eĉ kun infanoj.

Manko de virinoj rezultis al tio, ke kamparanoj pensis edziĝi siajn infanojn pli frue.

Por edziĝi junulinon, kamparanoj devis pagi multajn monrimedojn. Juna edzino alvenis al familio de ŝia edzo kiel mastrino, kiel patrino de estontaj infanoj. Ne estis grave, kiel ŝi aspektis, sed gravis, kion ŝi povas fari kiel mastrino.

Kiam komencis funkcii Ĉina-Orienta fervojo (1905) kaj stabiligis fervoraj komunikigo inter Oriento kaj centra Rusio alveno de transmigrantoj allitiĝis. Kaj al Ukrainio sin direktis junuloj, por trafi fianĉinojn. Junuloj ne nur mem edziĝis, sed alvenigi fianĉinojn por siaj amikoj. Monon por svati fianĉinojn kaj ilin afvenigi al Primorjeo donis gepatroj de fianĉoj.

Kiom da larmoj estis en Ukrainio, kiam forveturis al malproksima "verda parcelo" (tiel nomis Fororienton ukrainoj) junulinoj kaj kiom da ĝojo estis en Primorjeo, kiam revenis junuloj kun siaj junaj edzinoj kaj kun fianĉinoj por siaj amikoj. Ilin renkontis tuta vilaĝo.

Do fundamentaj kialoj ekvokintaj progreson de transmigra movado en okdekaj

jaroj de 19-a jarcento estis unuavice socia-ekonomika akreco de agraraj kontraŭdiroj en eŭropa Rusio kaj provo ilin decidi helpe de transmigrado.

Komence de la 70-aj jaroj de la 19-a jarcento en Uŝurian regionon laŭ konsento de rusaj potencoj komencis alveni ĉinoj kaj koreoj. Ili estis provizoraj loĝantoj, okupiĝis pri ĉasado kaj pri akiro de ginsengo.

Ilin (precipe ĉinojn) oni povis renkonti sur tajgaj vojaĝetoj dum ĉasista sezono. Kiam sezono finiĝis, ĉinoj revenis hejmen al siaj familioj. Ĉina registaro malpermesis forveturon al virinoj.

Koreoj ofte laboris en flosado de arbaro, en orejoj. Ili same, kiel orientaj slavoĵ, okupiĝis pri terkulturo kaj penis resti en ĉi tiu regiono por ĉiam. Korea registaro kruele punis civitanojn forlasintajn patruon, kondamnante ilin al morto. Tial de tiu tempo en Primorjea regiono ĝis nuna tempo loĝas multaj koreoj, iĝante rusaj civitanoj.

Reciproke penetrante, kulturo de orientaj slavoĵ pliriĉigis kulturon de aborigenoj, samtempe konservante originalon. Ĝi estis pli evoluita, ol kulturo de aborigenoj. En siaj scioj kaj scipovoj orientaj slavoĵ antaŭeniris multe pli malproksime, ol aborigenoj. Ekzemple slavoĵ instruis aborigenojn semi kaj kulturi en tiuj lokoj printempajn grenojn, kulturi pomarbojn, kultivadi abelojn. Ili ankaŭ instruis aborigenojn uzi ferajn sokojn, konstrui grenejojn.

Sed malgraŭ reciproka penetro de kulturoj, mi pensas, ke oni povas paroli pri kutimoj kaj kulturo de orientaj slavoĵ aparte, ĉar, transloĝante en Foran Orienton, ĉiu etnika komuneco alportis ne nur iliajn sciojn kaj scivolojn, sed ankaŭ siajn kulturon, kutimojn, ceremoniojn, siajn kantojn kaj dancojn.

Ankaŭ tie, en malproksima Primorjeo ili penis vivi laŭ loĝoj kaj kutimoj de ilia popolo.

Ekzemple ukrainoj ankaŭ tie ĉi siajn dometojn penis konstrui kiel en Ukrainio. Tie estis ĉirkaŭŝmiritaj per argilo kun pajlaj tegmentoj, tute ne adaptitaj al lokaj kondiĉoj, kun floraj belaj ĝardenetoj.

KUTIMOJ KAJ CEREMONIOJ DE ORIENTAJ SLAVOJ

Raportis S-ino Galina KONEVA en la 68-a Hokkajda Kongreso de Esperanto

Mi havas deziron rakonti pri kelkaj kutimoj kaj ceremonioj de orientaj slavoĵ, ĉar ne sciante ilin, ne eblas kompreni animon de popolo. Se ne kompreni animon, kiel oni povas interkomunikigi? Ceremonioj nun akompanas nin de naskiĝtago ĝis la morto.

Naskiĝtago de infano por familio estas ĉiam ĝojo. Dio donis. Tial patruo antaŭ nasko estis ĉirkaŭita de zorgo. Por ŝin ne ekvidu fremdulo, virinon oni kaŝis. Naskis ŝi kutime ĉe orientaj slavoĵ en dometo sur planko, ĉe homoj de malnova ortodoksa religio en banejo, kiun facile oni hejtis. Ĉe orientaj slavoĵ virino antaŭ naski, devis esti benita, ĉar nasko de infano

neofte finiĝis morto de lia patrino. Poste kiam infano naskiĝis, lin tuj oni lavis per varma akvo, poste envolvis kanaboj por semoj, por infano poste povus daŭrigi sian genton. Helpis naski al virinoj neĵuna avino-akusistino. Oni baptis infanojn tre malfrue post naskiĝo, post unu-du jaroj, ĉar en vilaĝoj templojn oni tuj ne konstruis.

Estis tre interesa ceremonio de tondo de infano. Kiam li fariĝis dujara, lin oni sidigis sur patran pelton per felo superen kaj tondis kruce harojn en lia verto. Tio signifis, ke post tondo infano trafis de patrinaj manoj al patraj.

Sed plej interesaj estis edziĝaj ceremonioj.

Edziĝo estis ekonomia kontrakto. Ĝi distingiĝis tutan vicon de diversaj agoj: svateco, edziĝsoleno, mem edziĝa festeno.

De ĉiu popolo svateco okazis diversmaniere, sed ĉiam kaŝe, vespere, samvilaĝanoj ne estis devigitaj scii antaŭe, kiun oni svatas.

Post svateco de fianĉo, fianĉino kune kun sia familio devis veturi, por rigardi mastrumon de sia estonta edzo.

Antaŭ alveno de gastoj al domo de fianĉo, tie ĉion zorgeme ordigis, purigis, lavis. En la plej videbla loko oni metis ĉion valoran, kion oni povis atesi pri riĉeco de fianĉo. Poste rigardis ĉion:domon, mastrumajn konstruaĵojn, brutaron, vestaĵojn de fianĉo. Rigardis havaĵojn ne nur de fianĉo, sed same ankaŭ havaĵojn de tuta vilaĝo/se li estis el alia vilaĝo/. Se al fianĉino kaj ŝiaj gepatroj io ne plaĉis, ili forveturis, eĉ ne enirante en hejmon de fianĉo.

En tiu okazo gepatroj de fianĉino devis pagi malprofiton, ja kiam ŝin oni svatis, oni preparis oni preparis manĝo-tablon, regalojn.

Edziĝa festen estis granda festeno, al kiu oni invitis ĉiun parencojn de gefianĉoj. En tiu tago oni bakis panbulon kaj "strobilon" — malgrandajn bulkojn. Antaŭtage gefianĉoj paŝis laŭ vilaĝo kaj invitis ĉiujn al edziĝ-festo. Ili eniris en iun domon, sin klinis kaj donis teni al gemastrinoj panon.

Antaŭ edziĝsoleno, ankaŭ oni aranĝis knabinfeston. Junulinoj kolektiĝis en banejo kaj lavis fianĉinon per sapo kaj per bankvasto, kiun al ŝi donacis fianĉo antaŭ edziĝo. Nepra kondiĉo estus edziĝfesto en preĝejo. Antaŭ tio al junulino oni malplektis sian harligon, oni kombis ŝiajn harojn kaj antaŭ unu plektis du harligojn, oni surmetis blankan ĉemizon, pli malfrue blankan robon. Blanka koloro en edziĝfesto iĝis de tiu tempo signifi purecon, virgecon de fianĉino.

En Ukrainio por edziĝa festo oni pretigis edziĝan arbareton, pribeligis ĝin per bendoj kaj viburno. Ĝi nomiĝis "vilco" kaj povis esti arbeto de diversaj specoj — betuleto, acero, abieto.

Aparte mi volas diri pri ringoj, kiujn interŝanĝis junaj geedzoj. Tiu kutimo antaŭvidis difinitajn kondiĉojn. Ringo de fianĉo devis esti ora, sed ringo de fianĉino devas esti arĝenta.

En dektria jarcento plej bonaj ringoj estis feraj. Mem edziĝfesto daŭris ĉe apartaj popoloj de tri tagoj ĝis unu semajno. Ĉiu aparta tagopovis esti akompanata de ne nur apartaj kantoj kaj dancoj, sed kaj prepare de tiu difinita manĝaĵo. Dum tiuj tagoj oni povis igi fianĉinon balai hejmon aŭ fari pelmenojn.

Ankoraŭ dum la deka jarcento ĉe orientaj slavoĵ ekzistis unu interesa formo de edziniĝo — kiel liberigo de mortpuno.

Tio okazis jene: post proklamo de morta verdikto dumvoje al loko de ekzekuto krimulon povis savi de mortpuno junulino, kiu surjetis sur lian kapon sian tukon, montrante, ke ŝi estas konsenti edziniĝi al li. Tiu formo de edziniĝo konserviĝis en Ukraino preskaŭ ĝis la deknaŭa jarcento.

Pri kutimoj kaj ceremonioj de orientaj slavoĵ oni povas paroli ankoraŭ multe. Multaj el ili ĝis nuna tempo preskaŭ tute malaperis, multaj iomete ŝanĝiĝis, kaj nun ekzistas.

Estus tre interese ĉesti en vilaĝa edziĝa festeno. Oni povus ekvidi multajn elementojn de antikva ceremonio, en urboĵ edziĝajn festojn oni aranĝas tute alie.

Estas tre agrable, ke nun junularo revenas al antikvaj ceremonioj, scias ilin. Ekzemple, nun eĉ gejunuloj strebas geedziĝi en preĝejo, siajn infanojn ili baptas.

Homo, laŭ mia opinio, devas scii kutimojn de sia popolo, ja ili dum longa tempo konserviĝas en proverboj, en superstiĉoj, en signoj.

Ĉiu proverbo respegulas nacian karakteron. Mi al vi tralegos kelkajn de rusaj proverboj kaj, esperas, ke vi komprenos nian slavan karakteron.

- 1) Akcepti laŭ vizaĝo, forlasi laŭ la saĝo.
- 2) Dion fidu, sed senfare ne sidu.
- 3) Tra unu orelo eniros, tra la dua eliras.
- 4) Ĉe botisto la suo ĉiam estas kun truo.
- 5) Scias la kato, kies lardon ĝi manĝis.

Ekzistas, ekzemple, ĉe rusaj homoj superstiĉo, ke, kiam oni translogiĝas, necesas kareseme ekvoki domulon kune kun si: "Āveto-najbareto, iru kun mi."

Domulo estas animo de hejmo, patrono de konstruaĵo kaj de homoj, kiuj vivas en ĝi. Laŭ sia karaktero Domulo estas ideala dommastro, ĉiama klopodulo, ofte murmurema, sed en profundo de l' animo zorgema kaj bonanima. Homoj penis havi bonajn rilatojn kun ĝi, lasi al ĝi malmulte bongusta nutraĵo. Kaj tiam Domulo pagos bono por bono: flegos por brutaro, helpos teni domon en ordo, antaŭsciigos pri minacanta malfeliĉo.

Rusaj homoj kredas, se ĝardeno malfrue floras, mastro baldaŭ mortos. Strigo apud domo krias — estos novnaskitoj, kukolo krias sur seka arbo, estos frosto. Formikoj troviĝas en domo — al feliĉo. Kiu neatendite ekvidis lumon en sia domo, atendu feliĉon.

Esperantistaj Tombogardantoj HOŠIDA Acusi

Antaŭ 3 jaroj S-ro NAKAMURA Daisin transsendis al mi leteron el esperantista grupo en Naberejxnie Cxelni. La grupo prizorgas tombejon de japanaj militkaptitoj mortintaj en Jelabuga, Tatara Respubliko en tiama Sovetunio. Mi informis pri tio kelkajn organizojn de iamaj siberiaj militkaptitoj, troviĝantaj en Japanio. La 9-an de novembro 2001 la *Jurnalo Hokkajdo* informis la aferon. Kelkaj familianoj, amikoj de la mortintoj, kaj revenintaj iamaj militkaptitoj el Siberio telefonis kaj skribis al ni (Hokkajda Esperanto-Lido) pri siaj spertoj k.a.

La 19-an de decembro/2004 en *Jurnalo Hokkajdo* oni legis poemeton (en la japaneska formo de Tanka'o) de S-ro URATA Ŝunkiĉi:

Gardas esperantistoj multajn soldatojn,
dormantajn en la frosta Tero Siberia.

Telefone kaj letere li rakontis en 2001 pri sia kara amiko HUKAZAWA Hutao, mortinta en Jelabuga en 1947. S-ro URATA, kun aĝo jam proksima al cent jaroj, nun rememoras sian ne forgeseblan amikon perditan en milito, kaj ankaŭ pri nia esperantista agado trans limoj, mi kredas.

エスペラントの墓守 (道新 短歌欄より)

2004年12月19日 北海道新聞日曜版7ページ短歌欄に
> 「シベリアの凍土に眠る数知れぬ兵を守るはエスペラントの墓守」浦田俊吉
(石狩)

が載り、選者松川洋子は「第1首、言語の違う民族の相互理解のため起きたエスペラント運動。それにかかわる人たちがシベリアの兵の墓を守る。感動的だ。こうした素材は感情を入れず事実を述べることで迫る。」と述べました。

この件、話は3年前にさかのぼります。

2001年2月、関東の知人 (S-ro 中村大真) からのメール:

「ロシア連邦タタール共和国エラブガの、捕虜収容所あとに残された日本人墓地の管理清掃に 近くの町 ナベレジニエ・チェルニ のエスペラント会もかかわっている。遺族に連絡できないだろうか」

を受けて、身近かにあるシベリア抑留者団体に連絡しました。あの墓地の場所にあった エラブガの収容所にいた人とも連絡つき、遺族に連絡できればよろしく、とお願いしました。2001年11月9日の北海道新聞に記事が出て、元抑留者、家族、友人たちから、連絡、問い合わせ、感謝の言葉などが北海道エスペラント連盟に寄せられました。今回 (前記道新) の短歌の作者、浦田俊吉さんもその1人で、エラブガの墓地に眠る旧友、深沢二男 (ふかざわふたお) さんのことを話してくれました。

浦田さんはもう百才近いお年のはずです。その一生の中で忘れえぬこととして戦争のため異郷の凍土に眠る親友を思い、同時に、国境を越えて人々を結んでいこうとするエスペラントにも思いを馳せていただけた、と思います。(星田 淳)

*第45回東北エスペラント大会

ご案内 (2004.7.28 発信)

*NGO のためのアカウントビリティ
セミナー

主催: 国際協力NGO センター(JANIC)

日時: 10月24日 (日) 17:00~19:00

会場: 札幌国際プラザ

*先住民族の教育協力ワークショップ

主催: 外務省

[札幌でのワークショップ]

10月30, 31 日, JICA札幌にて

[東京でのワークショップ]

11月3, 4 日, 都内

*平成16年度日本NGO支援無償資金
協力に関するセミナーの開催について

主催: 外務省

日時・会場: 10月24日, 13:30~16:30

札幌国際プラザ・コンベンションホール

*山形新聞11月8 日記事「世界共通のエ
スペラント語愛好者が交流深める」

東北エスペラント大会について、Rusaj
sinjorinoj 入った写真など

(山形エスペラント会国井会長より)

*PONTETO: Novembro 2004 N-ro 208: 関
東エスペラント連盟(ELK): B5X 12頁のう
ちE文8頁は中越地震について。

*Mejlstono 2004 novembro N-ro 185,

仙台E会: B5X8頁の内Esp文2頁半は、

Pri F-ino Kieu (el Vjetnamio; SANPEI

Keiko), 91-a Japana Esp.-Kongreso

(GOTOO Hitosi). 北海道からフェリーで

仙台に着いた Rusaj sinjorinoj への付

添い同行について「来日される方々を世

話焼き過ぎるのは、どうかと思う」との
批判 (斉藤ツメ)

*センター通信: 2004年11月16日, 第

241 号, 名古屋エスペラントセンター、

B5 X12頁, 日本文。日本大会 (犬山)、

世界大会 (北京) についておもしろい話
が多い。

*Eskalo第108号(2004 年第5号), 2004
年11月24日, 川崎エスペラント会, B5X4
頁+B4 X1 枚の新聞スクラップ、すべて
日本大会後各地を廻った juna pianisto

, Andrej Korobejnikov について。

特派員からの記事と Yas KAWAMURA のプ
ラジル報告が目を引く。

*Eskalo第109号(2004 年第1号), 2005
年1月19日, 川崎エスペラント会, B5X4
頁のうちE文1頁は川崎でも演奏会を開
いた A. Korobejnikov からのてがみ。

*Mejlstono 2005 JANUARO N-ro 187,

仙台E会: B5X12 頁の内E文3頁半は、

会長の年頭あいさつと東北大会に来たベ
トナムの F-ino Kieu からのメール。

*第79回九州エスペラント大会のご案内
5月7~8日, 北九州市八幡西区にて

*PONTETO: Januaro 2005: N-ro 209: ELK

: B5X 12 頁のうちE文5頁弱はザメンホ

フ関係の新刊本3冊の説明とフィンラン

ド、フランスからの手紙 (どちらも書き

*「12・8戦禍を語り継ぐ集い」のご案内

とお願い: 「12・8戦禍を語り継ぐ会」事

務局: 「高遠菜穂子イラクの真実を語る」

12月9日、かでの2・7にて

*La Movado; KLEG (関西エスペラント連

盟) 発行, N-ro 646 dec. 2004, B5 X20

頁のうちE文2頁。

*NOVA VOJO: N-ro 402 decembro 2004,

Esperanto-Populariga Asocio (EPA, エス

ペラント普及会) 発行, A5 X36頁中E文

6頁。昨年10月の常務理事会の決定によ

り, EPA のP を Propaganda から Popu-

lariga に変えた。略称、和名は同じ。

*Novajoj Tamtamas: N-ro 199, Decem-

bro 2004, JER (Jokohama Esperanto-

Rondo), A4X4 頁、全文 E. Mia silkvoja vojaĝo en 2004 は北京 UK 後の旅行記、写真入りで連載開始。

*VOJO SENLIMA; N-ro 162, Decembro 2004, 熊本エスペラント会, B5 X 8 頁のうち E. 文 4 頁弱の RAKONTOJ PRI MILITO は 2 次大戦中の日本人の中国での戦争体験記。

*La Suno 82; 2004. 12. 5, 山梨エスペラント会, B5X 18 頁のうち E. 文約 9 頁。北京 UK, 日本大会, La Revuo Orienta N-ro 1000 などにかかわる人と人のつながりがよく描かれている。

*La Tamtamo: 第 363 号(2004 年 12 月, A4X6 頁, JER 発行。従来和文だけだったがこの号には横浜国際協力祭の報告と、RIPOZEJO が E. 文、合計 1 頁半。読書会報告は Tilla (Spomenka \$timec)

*受講生通信 第 98 号, 2005-01-01, 沼津エスペラント会, B5X12 頁のうち E 文は受講生からの手紙計 1 頁。

*La Movado; KLEG 発行, N-ro 647 jan. 2005, B5 X16 頁のうち E. 文 3 頁弱。Kio

estas kulturo de Esperanto? (Aikawa Setuko) は、みんな 1 度は考えてみる必要がある。童話をテキストに使う短期入門講習会 (津田昌夫/芦屋エスペラント会) の工夫はおもしろい。

*NOVA VOJO: N-ro 403 januaro 2005, EPA 発行, A5 X36 頁中 E 文 18 頁では海外出しはインド洋の地震津波災害)。

「東京空襲のことなど」(あいば・みつやす) は 1942~1945 年の戦争中の記憶。

*La Tamtamo: 第 364 号(2005 年 1 月, A4X4 頁, JER 発行。JER 会長の新年メッセージだけ E. 文、他は和文。

*La Movado; KLEG 発行, N-ro 648 feb. 2005, B5 X20 頁のうち E. 文約 4 頁。短期入門講習-私たちの工夫(4) は、林間学校(秋の合宿)に、C. Piron の Lasu min paroli plu! の第 1 課 Izabela を 13 時間で暗記するまで教えたこと。第 68 回北海道エスペラント大会の記事(本文 32 行)あり。

*NOVA VOJO: N-ro 404 februaro 2005, EPA 発行, A5 X48 頁中 E 文合計 22 頁強。

第 68 回北海道エスペラント大会(2004/10/30-31) 決算書

支出	収入
講師費 ¥10,000 (石丸 次郎)	参加費 ¥92,500
旅費交通費 ¥59,000 (石丸 次郎)	一般 ¥5000(5*¥1000)
会場費 ¥10,650	e-ist、連盟員 ¥87500(25*¥3500)
接待費 1* ¥42,000	助成金 ¥70,000(JEI アジア基金)
接待費 2* ¥220,193	
記念品 ¥8,100 (27*¥300)	寄付賛同費 ¥192,193
繰越金 ¥4,750	
合計 ¥354,693	合計 ¥354,693

接待費 1* 2 rusinoj 日本大会参加費など, 接待費 2* 国内移動費

HEL委員会報告

[第9回委員会] 2004.10.9 (土)

出席者：星田、宮沢、佐藤(英)、佐藤(不)、後藤

欠席通知：須藤昭三、Sergej ANIKEJEV

記録：松場美峰、星田

組織：新規入会・退会なし 大会までに会員現状を把握

財政：事務局通信¥10,000×3回

04年度決算9/30、10/16 あるいは10/17 監査予定

情報宣伝：小樽 パンプ国際語エスペラントへの招待配布状況85 図書館15

苫小牧 会員30

SES 南幌3、秋の講習

苫小牧文化交流センター連盟機関誌、世界大会

大本機関誌、エス大会案内、世界大会

教育研究：EPA 学習テキストは送っている 冬期研修

苫小牧 星田宅と苫小牧市文化交流センターで例会(従来通り)

SES 読み物新 秋の講習

図書：図書の配布中

機関誌：体制組み直し、星田中心に臨時発行体制を取る

北海道大会：石丸次郎氏との連絡確認

～連盟総会議事準備～

活動方針：エスペラント運動の目的

プラハ宣言(HEL アイヌ語版)

連盟の指針を定着させる(何をしなければならないか、何ができるか)

運動の状況：少数派打開の方法が確立していない、有効方法を見せる事ができない

機関誌の発行：星田委員長機関誌部長兼務、次期委員会で新体制を決める。

・今後新年講習会は新年会とする。

・5月合宿はきちんとする。小樽、富良野を交互に考える。

入門講習、展示会：一般市民が国際交流の主体である事をアピールできるか。

来期大会：室蘭

ウラジオとの交流：ウラジオの Forumo には、現在北海道以外に日本からの参加者はいない。

ヤマサキ講師：新試験1時間、指導者講習2時間。10月31日、17時よりロンデタージョにて開催。

次回委員会 10月30日総会后

(追記) 30日は総会での信任投票による信任確認だけで、委員会開催の時間的余裕はなく、分担については決定されなかった。ヤマサキ講師の新試験は中止。

[第1回委員会報告]

日時 04年12月4日(土曜日) 17:10～

場所 ロンデタージョ

出席者 佐藤(不)、佐藤(英)、星田、宮沢、横山、後藤

記録 後藤 義治、星田 淳

組織 新規加入者 山岸悦子、松場美峰

会費未納 19名(2年)、52名(その他)

財政 大会会計 収入162,500円、

支出220,193円(ガスト費)+121,650円(大会費)

32名参加(ロシア含む)、不在参加3名(椿、前田(幸)、庄司)

一般参加3名

広報 ホームページ アクセス 40211件(日本語版)

メールマガジン 968部(74号)/2004.11.26

情報・宣伝 マスコミ掲載 道新(道央版、札幌圏 11.1、大会、石丸次郎講演)

教育・研究 学習会 札幌一定例+合同研修会

苫小牧一定例+Gangalo

EPA-入門学習会140人参加(15分間)

図書 購入額約7万円、支払い未定

機関誌 100号版下完了、次号予定2月上旬

年間計画 新年会一中止の予定

五月合宿-5月第3土曜(EPAと合同)

大本北海本苑(山部):講師星田(歴史)、セルゲイ(学習)、佐藤(入門)

北海道大会-(大会報告参照)、

反省点-役割分担、連盟総会時間不足、市民講座は可否不問???

次期大会:室蘭予定

役員 事務局長-佐藤英治 財政-椿正一(本人確認次第)

次期委員会 05年2月5日(土曜日)、札幌エルプラザ(市民活動センター)

[編集後記]

*2ページに書いたように、機関誌発行が本来のリズムに戻りつつあります。これで大会までにたまっていた原稿を印刷し終わり、これから新しい仕事になります。皆さんの意見、疑問、報告、何でも、原稿を待ちます。次の発行は4月~5月合宿前を考えています。

*3月8日の国際婦人デー(Internacia Virina Tago)に当たり、例年の用に広島エスペラント会は世界の女性団体・個人にエスペラントによるメッセージ交換を呼びかけています。協力できる方は<osioka@mail.goo.ne.jp>へ連絡をどうぞ。

Heroldo de HEL N-ro 101
Hokkaida Esperanto-Ligo
2005. 2. 5